

کاپیسا امسال ۳۶۰ تن جلغوزه تولید کرده است

در این شماره بخوانید:

ننگرهار کې
د ستروسو نږدې
زر جریبه نوي
بنونه جوړېږي

لغمان کې دکبانو
۴۰ نوي فارمونه
جوړېږي

هوش
در
نباتات

از ضایعات
میلیون ها مترمکعب
آب در فراه ...

ختیخ کی دگلیو د کر کپلی ښې پایلې

د لغمان ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس محمد جمیل خوشحال وایي،
چې سرکال ددې ولایت په یو زر او ۲۵ هکتاره ځمکه گلپیان کرل شوي، چې یو
هکتار خخه یې ۲۲ ټنه حاصل په لاس راځي. د ښاغلي خوشحال په خبره سرکال د
گلپو د حاصلاتو ټولیزه کچه ۲۲ زره او ۵۵۰ ټنو ته رسیږي، چې نږدې درې زره او
۷۵۰ کسانو ته په دې برخه کې د کار زمینه برابره شوې ده.

آنانی که به طبیعت بی‌رحم‌اند، خیانت‌کار اند

آهسته‌آهسته سردی هوا کاسته شده است. بسیاری‌ها در روزهای آینده تا سال نو و نوروز باستانی، در پی بیرون شدن به سوی کوه و مناظر طبیعت‌اند. هفته‌نامه‌ی دهقان، به این مناسبت، می‌خواهد دین را ادا کند و چند گوش‌زد مهم را به هم‌وطنان داشته باشد تا مباد آسیبی به طبیعت بزنند.

– کوه‌ها و ساحات طبیعی را پاک نگذاریم. ممکن است ما و پسران‌مان فرداها بخواهیم به این مناطق بیایم. پدران ما این ساحات را پاک به ما سپردند، آیا ما آن‌قدر کم‌لیاقت هستیم که آن را نگهبانی نکنیم. – در طبیعت، به کندن گل‌ها، شاخ درختان نپردازیم، بگذاریم رشد کنند و فرداها سبزتر از امروز شود.

– روی مناطقی که درختان یک ساله و نو رسته روییده‌اند بساط نیندازیم، به جای آن باید پنج سال بعد برویم و در سایه‌ی همان درخت نفسی تازه کنیم. – چرخه‌ی مصرف آب را تغییر بدهیم. از برخی آب‌ها، می‌شود چندبار استفاده کرد. مثلاً آب کالاشویی در کمود می‌تواند مصرف شود، یا آب ظرف‌شویی در درختان و ... در هنگام تفریح نیز وقتی می‌خواهیم دستان‌مان را بشوییم، باید بیخ درخت یا گیاهی را برگزینیم.

– درختان و گیاهان را حفاظت و عزت کنیم. آیا می‌توانیم برای چند دقیقه آکسیجن نگیریم؟ آیا می‌خواهیم کم‌بود آکسیجن را خدای‌نخواسته کودکان و نواسه‌های‌مان تجربه کنند؟ مسلماً می‌گوییم نه! پس بهترین راه این است که زمین را سبزتر بسازیم، آب را بی‌هوده مصرف نکنیم. زمین هر قدر سرسبز باشد، آکسیجن بیش‌تر می‌شود.

آهسته‌آهسته تغییرات اقلیمی و خراب کردن طبیعت توسط انسان‌ها، به جایی می‌رسد که جبران‌ناشدنی می‌شود. از انداختن باقی‌مانده‌ی یک سگرت به روی سرک یا محل، تا دود کردن چوب‌های جنگلی و بار کردن دود زغال بر شانه‌های هوای ناتوان امروزی، تا بی‌تفاوتی در مصرف آب. همه عامل‌هایی‌اند که گره‌های کوری را بر مسأله‌ی محیط و طبیعت می‌افزایند.

طبیعت مال هیچ کس نیست و هر کسی که آن را آلوده می‌سازد، آن را زخمی می‌کند و در برابر آن بی‌تفاوت است، خودش را نشناخته است.

واقعیت امر این است که طبیعت میراثی نیست که از گذشته‌گان به ما رسیده باشد و هر گونه که بخواهیم با آن رفتار کنیم. طبیعت امانتی است که به ما واگذار شده است تا آن را همان گونه که دریافت کرده‌ایم، به آینده‌گان تحویل بدهیم. گاه‌گاهی که برای گذران روزی یا ساعاتی به دامن پاک و امن طبیعت می‌رویم، با صحنه‌های بسیار خشن و ناراحت‌کننده‌ای روبه‌رو می‌شویم مانند: قلع و قمع درختان برای روشن کردن آتش، کندن و هموار کردن پوشش گیاهی و اصلی زمین برای برپا کردن چندان‌ساعتی یا چند روزه‌ی میله و جشن، روشن کردن آتش‌های بزرگ و وسیع روی پوشش گیاهی یا نزدیک درختان، پخش کردن زباله در طبیعت، شامل راه، کوه، دشت و دیگر نقاط طبیعت.

راه‌حل این است که برای خود چارچوب اصلاحی تنظیم کنیم، آن چارچوب را نقض نکنیم و زمانی که هر شب به بستر می‌خواهیم، وقتی از خودمان می‌پرسیم «آیا امروز بهتر چارچوبم را رعایت کردم؟» اگر پاسخ‌مان «بله» باشد، خواب راحت‌تری خواهیم داشت. طبیعت، هدیه‌ای برای ما نیست، امانتی است که به آینده‌گان باید به سلامت بسپاریمش.

□

د پکتیا سید کرم کې ۷۵۰ هکتاره ځنگل او ځنگل بن جوړېږي

کړي او ترڅنگ یې په دې ولایت کې د جلعوزې او غوزانو قوربې هم جوړې کړي دي.

د پکتیا د کرنې رییس وویل، چې د ۷۵۰ هکتاره ځنگل او ځنگل بن له ډلې ۲۵۰ هکتار یې د چهارمغزو ونو او پاتې ۵۰۰ هکتار یې ځنگل بن جوړېږي.

پکتیا د افغانستان د جلعوزو او چارمغزو د ځنگلونو له برخمنو ولایتونو څخه دي، چې د دغو ځنگلونو یوه برخه له منځه تللې، خو اوس د کرنې وزارت د جلعوزو ځنگلونو د بیا رغونې په هڅه کې دي.

د پکتیا د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست د دې ولایت د طبیعي ځنگلونو د خوندي کولو او بیا رغونې په پار هلې ځلې کړنډي کړي دي، په همدې موخه ددې ولایت په سید کرم ولسوالۍ کې ۷۵۰ هکتاره ځنگل او ځنگل بن جوړېږي.

د پکتیا د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست وايي، چې دوی په دې ولایت کې د طبیعي ځنگلونو د بیا رغونې په پار هلې ځلې کوي او د دغو ځنگلونو د بیا رغونې په پار یو شمېر قوربه لرونکو ته روزنیز پروګرامونه هم جوړ

به ۸۰۰ خانم در جوزجان تخم سبزیجات توزیع شد

برنامه‌ی ملی باغداری و مالدارۍ وزارت زراعت شده‌اند.

قرار است به این زنان آموزش‌های لازم نیز در باره‌ی چگونه‌گی پرورش سبزیجات داده شود. این اقدام به منظور کمک به بهبود وضعیت اقتصادی خانواده‌ها صورت می‌گیرد.

□

این زنان در جریان سال جاری شامل برنامه باغچه‌های خانه‌گی مربوط به

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ، از طریق برنامه ملی باغداری و مالدارۍ، به ۸۰۰ خانم در ولایت جوزجان، ۱۶ نوع تخم با کیفیت سبزیجات توزیع کرده است.

تخم این سبزیجات به هشت زن در ولسوالی‌های آقچه، فیض‌آباد، خواجه‌دوکوه و مرکز جوزجان، در چهارچوب باغچه‌های خانه‌گی توزیع شده است.

۱۰ سبزخانه کوچک برای بی‌جاشدگان داخلی در بلخ ساخته شد

این خانواده‌ها می‌توانند در سه فصل از سبزخانه‌ها حاصل‌برداری کنند.

تاکنون بیش از هزار سبزخانه توسط وزارت زراعت به همکاری برخی از موسسات در ولایت بلخ ساخته شده است. روند ساخت سبزخانه‌ها در بلخ هم‌چنان ادامه دارد.

□

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت بلخ، به همکاری پروژه «چراغ» و موسسه پاملرنه، ۱۰ سبزخانه برای بی‌جاشدگان داخلی در ولسوالی دهدادی این ولایت ساخته است.

هر یک از این سبزخانه‌ها که ۳۰۴ مترمربع مساحت دارد، به منظور کمک به خانواده‌های بی‌جاشده ساخته شده است.

ارزگان کې د نیالگیو اېښودو کمپاین پیل شو

جریبه نوي بڼونه جوړ شي.

د ارزگان د کرنې ریاست د چارواکو په خبره د مېوو نوي بڼونه جوړول په دې ولایت کې د بڼوالۍ په برخه کې لوی پرمختګ دي.

د کرنې وزارت هلې ځلې کوي، چې ارزگان ولایت کې بڼوالۍ ته وده ورکړي، هغه ونې ترویج کړي، چې په لنډه موده کې مېوه نیسي او ښه کمیت او کیفیت لرونکي وي، تر څو د بڼوالۍ محصولات ډېر او د بڼوالو عواید زیات شي.

د کرنې وزارت له خوا د نوي بڼونو جوړول، د زړو بڼونو بیا رغول او پر بڼوالو د بڼوالۍ اړونده توکي وپشل د بڼوالۍ د سکټور د پیاوړتیا او د نوي بڼونو د پېژندنې لامل شوي دي او له دې لارې بزگرانو ته د کار زمینه هم برابره شوې ده.

ساتنې او ښاروالۍ ادارو سره په ګډه ځانګړي میکانیزم جوړوي ترڅو په سمه توګه د نیالګیو ساتنه وشي.

په ورته وخت کې د ارزگان د کرنې ریاست له خوا سرب‌کال په دې ولایت کې د مېوې نږدې زر جریبه بڼونه هم جوړېږي.

د ارزگان د کرنې ریاست وایي، چې سرب‌کال به په دې ولایت کې د بېلابېلو مېوو ۷۵۰ تر زر

د ارزگان د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست وایي، چې په دې ولایت کې د نیالګیو اېښودو کمپاین پیل شوی دی، چې په ترڅ کې به یې ددې ولایت په بېلابېلو سیمو کې سل ګونه زره شمېر او غیر شمېر نیالګي کېښودل شي.

د چارواکو په خبره له دې ډلې ډېر شمېر نیالګي یې د ارزگان د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست په قوربو کې تولید شوي، چې د طرز‌العمل او لایحې مطابق به یې دولتي ځایونو، عامه المنفعه سیمو، ښوونځیو او مدرسو ته د قید او جمع نه وروسته د ګډ پلایو په شتون کې وپېشل شي.

د ارزگان د کرنې ریاست چارواکي ډاډ څرګند کړ چې د نیالګیو تر وېشلو وروسته د ساتنې په موخه د ولایت مقام په مشرۍ د چاپېریال

کمپین نهال‌شانی در سرپل آغاز شد

محلی آغاز شد.

قرار است در جریان این کمپین بیش از ۱۰ هزار نهال مختلف‌انوع در ادارات دولتی، اماکن عمومی و مساجد غرس شود.

□

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت سرپل، روند نهال‌شانی و ایجاد فضای سبز در این ولایت را آغاز کرده است.

کمپین نهال‌شانی با غرس نهال در مقر کدک اردوی ملی، با حضور مقام‌های

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی در فراه آغاز به کار کرد

به محصولات زراعتی است و قرار است از طریق آن در بخش‌های پروسس، بازاریابی و فروش محصولات زراعتی فعالیت‌های بیش‌تری صورت گیرد.

□

فعالیت پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی مربوط به بنیاد «Root of Pace» در ولایت فراه آغاز به فعالیت کرد.

هدف از راه‌اندازی این پروژه ارزش‌افزایی

کاپیسا امسال ۳۶۰ تن جلغوزه تولید کرده است

حشمت‌الله حبیبی

ریس زراعت ولایت کاپیسا می‌گوید: حاصلات جلغوزه امسال نسبت به سال‌های گذشته بیش‌تر بود و قیمت آن مناسب تقریباً یک کیلو جلغوزه در این ولایت در سال جاری به دو هزار و ۵۰۰ افغانی رسیده است که بیش از ۹۲۲ میلیون افغانی عاید داشته است و بر رشد اقتصادی مردم اثر فوق‌العاده‌ای گذاشته است.

می‌خرند، امسال به خاطر افزایش صادرات آن از دو هزار و ۵۰۰ تا سه هزار افغانی فروخته می‌شد، زیاد مردم نمی‌توانند که بخرند و استفاده کنند.»

اما شمار دیگری از باشندگان این ولایت می‌گویند که کوه‌های للمی جلغوزه در معرض خطر است، زیرا قطع نمودن این نهال توسط مردم محل میزان ساحه‌ی پوشش جلغوزه را کاهش داده است وزارت زراعت و حکومت در افزایش حاصلات جلغوزه باید بیش‌تر تلاش کند و از کوه‌ها باید محافظت شود و باغ‌های للمی و آبی جلغوزه گسترش داده شود زیرا این میوه بازارهای خوبی در داخل و بیرون از کشور دارد.

رازق‌داد از باشندگان ولسوالی نجراپ ولایت کاپیسا می‌گوید: «دستگاه پروسس جلغوزه

است.

غلاب‌الدین عیار از فروشنده‌گان جلغوزه در ولایت کاپیسا می‌گوید: «حاصلات جلغوزه امسال خوب بود قیمت آن نه تنها در کاپیسا بلکه در سراسر کشور بالا بود. با صادرات جلغوزه به بیرون از کشور، بهای جلغوزه افزایش یافته است و درآمد خوبی برای مردم است.»

خان جهان یک تن از تاجران در مندوی کابل می‌گوید: «جلغوزه میوه‌ای است که تقاضاکننده‌ی آن زیاد است، و مردم زیاد

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت کاپیسا از حاصلات ۳۶۰ تنی جلغوزه در سال جاری از این ولایت خبر می‌دهد و می‌گوید: ساحه تحت پوشش جلغوزه در این ولایت نزدیک به دو هزار هکتار است که بیشترین آن در ولسوالی‌های نجراپ، تگاب و اله‌سای واقع است.

شیوه پروسس جلغوزه در این ولایت به شکل سنتی و با مشکلاتی صورت می‌گیرد، اما در این اواخر تاجران آن را بدون پروسس خریداری می‌کنند و توسط ماشین‌آلات مدرن پروسس می‌کنند. جلغوزه از بازارهای محلی جمع‌آوری می‌شود و به ولایات هم‌جوار و مرکز انتقال داده می‌شود.

ریس زراعت ولایت کاپیسا می‌گوید: حاصلات جلغوزه امسال نسبت به سال‌های گذشته بیش‌تر بود و قیمت آن مناسب تقریباً یک کیلو جلغوزه در این ولایت در سال جاری به دو هزار و ۵۰۰ افغانی رسیده است که بیش از ۹۲۲ میلیون افغانی عاید داشته است که بر رشد اقتصادی مردم اثر فوق‌العاده‌ای گذاشته

ننگرهار کې دسترو سو نږدې زر جریبه نوي بڼونه جوړېږي

چهارمغز، ناک، الوچې او گیللاس ۹۶۰ جریبه نوي بڼونه جوړېږي، چې په دغو بڼونو کې به ۱۳ زره او ۹۰۰ او ۹۸ تصدیق شوي نیالګي کېنول شي.

د کرنې دودې او کلیوالي پراختیا پروژه «CBARD» پر دې سربېره، چې کروندګرو ته به تصدیق شوي نیالګي ورکړي، له هغوي سره د باغونو په نقشه اچولو، د اوبولګولو د سیستم په جوړولو او د بڼوالی د مدیریت اړوند ځینو نورو برخو کې هم تخنیکي او فني مرستې کوي.

د ننگرهار د کرنې ریاست چارواکي وایي، چې د مېوې نوي بڼونه جوړول په دې ولایت کې د بڼوالی په برخه کې لوی پرمختګ دي.

د کرنې وزارت هلې ځلې کوي، چې ننگرهار ولایت کې بڼوالی ته وده ورکړي، هغه ونې ترویج کړي چې په ډېره لنډه موده کې مېوه نیسي او ښه کمیت او کیفیت لرونکي وي، تر څو د بڼوالی محصولات ډېر او د بڼوالو عواید زیات شي.

خوګیاني، شیرزاد او چپرهار ولسوالیو کې د مالتې، لیمو، املوک، شفتالو، منې،

دودې او کلیوالي پراختیا پروژې له خوا سړکال ددې ولایت په اچین، کوټ، رودات،

د هېواد په ختیځ زون کې «ننگرهار، کونړ او لغمان» هغه ولایتونو دي، چې هوا او ځمکه یې د سترو سو نیالګیو ته جوړه او مناسبه ده. خو د دغو ولایتونو له ډلې بیا په ننگرهار ولایت کې د سترو سو «مالتې، نارنج او لیمو» بڼونه ډېر دي.

د ننگرهار په ټولو ولسوالیو کې د سترو سو بڼونه شته او خلک په خپلو کورونو او کروندو کې د سترو سو ونې اېښي دي او یا د سترو سو بڼونه جوړ کړي دي، خو د ننگرهار د سترو سو ډېری بڼونه ددې ولایت په خېوې، کامې، گوشتې، سره رود، بهسود، ټټي کوټ، غني خیلو، خوګیاني، رودات، مومندرې، دره نور ولسوالیو او د جلال اباد په ښار کې شتون لري.

په هېواد کې د سترو سو او نورو مېوه لرونکو بڼونو د جوړولو د هلوځلو په دوام داخل د کرنې وزارت د کرنې دودې او کلیوالي پراختیا پروژې «CBARD» له خوا په ننگرهار کې د سترو سو او نورو مېوو ۹۶۰ جریبه نوي بڼونه جوړېږي.

د ننگرهار د کرنې ریاست وایي، چې د کرنې

ختیخ کی دگلیو د کر کبلی بنې پایلی

مهناز عزیزی

لغمان کې د کبانو ۴۰ نوي فارمونه جوړېږي

لغمان کې د کب روزنې فارمونه د ودې په حال کې ده او په تېرو څو کلونو کې په دغه ولایت کې د کبانو روزنې ډېر شمېر فارمونه جوړ شوي دي. د کرنې وزارت د ښووالی او مالدارۍ ملي برنامه «NHLP» ددې ولایت د کب روزنې د فارم لرونکو د ملاتړ په پار د کبانو ۲۰ فارم لرونکو ته د کب روزنې ۴۰ نوي فارمونه جوړوي.

د لغمان د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس محمد جمیل خوشحال وايي، چې د کب روزنې د دغو ۴۰ نوي جوړېدونکو فارمونو ټولیز لگښت ۱۹ میلیونه او ۳۳۴ زره افغانۍ ده، چې ددې ولایت اړوند ۲۰ فارم لرونکو ته جوړېږي.

ښاغلي خوشحال وویل، چې روان کال په دې ولایت کې د کبانو روزنې د فارمونو د پراختیا په پار یو شمېر پروژې په پام کې نیول شوي وې، چې په دغو پروژو کې پر فارم لرونکو د کبانو بچي وېشل او د کبانو روزنې نوي فارمونه جوړول شامل و.

د لغمان د کرنې رییس انجنیر محمد جمیل خوشحال وايي، چې د لغمان په مرکز مهترلام او ددې ولایت په فرغیو ولسوالۍ کې اته زره او ۱۵۶ هکتاره جبهه زاره ځمکه شتون لري، چې د کب روزنې فارمونو لپاره مناسبه ده. ښاغلي خوشحال وویل، چې خلکو ته د کاري فرصتونو برابرولو او د کورنیو اقتصادي پیاوړتیا په پار په پام کې ده، چې په دغو ځمکو کې د کبانو فارمونه جوړ شي.

لغمان ولایت کې د کب روزنې ۴۰ نوي فارمونه په داسې حال کې جوړېږي، چې په دې وروستیو کې د کب روزنې د پراختیا د هغې طرحې پر اساس، چې د کرنې وزارت له خوا چمتو او د اقتصادي عالي شورا له خوا تایید شوي دي، د فارمونو د جوړولو ترڅنګ، به تر دې وروسته د کرنې وزارت د کب روزنې د تکثیري فارمونو پر جوړولو ډېر کار کوي، تر څو د خصوصي سکتور لپاره د کب روزنې د ودې فرصتونه برابر شي.

باید وویل شي، چې د کرنې وزارت له خوا په ۱۳۹۹ یم کال کې د کب روزنې د څلورو تکثیري فارمونو جوړولو په پار ۴۵ میلیونه افغانۍ ځانګړې شوې ده.

دا په داسې حال کې ده، چې په همدې کال کې د کرنې وزارت ددې وزارت د ښووالی او مالدارۍ ملي پروژې له لارې د خصوصي سکتور پانګوالو لپاره د کب روزنې ۸۰ فارمونه جوړوي.

په افغانستان کې د کب روزنې د فارمونو شمېر دوه زرو او ۳۵۰ ته رسېږي، چې ډېري یې په کندهار، هلمند، ارزګان، ننگرهار، لغمان، بلخ او نیمروز ولایتونو کې شتون لري او له دغو فارمونو د کال څه باندې ۱۹ زره او ۵۰۰ ټنه کبان تولیدېږي.

دگليي گټې او ځانګړنې

که غواړئ زړه مو روغ حافظه مو چټکه او اضافي وزن څخه ځان لرې وساتئ نو یواځې یوه سابه له تاسې سره مرسته کولای شی، چې هغه گليي ده.

ددې ترڅنګ گليي مو له بې شمېرو ناروغيو هم خوندي ساتي. له روغتيايي څېړنو او پلټنو څرګندېږي، چې گليي یو له پیاوړو او بې شمېره روغتيايي ځانګړنو لرونکي خواړه دي. روغتيايي کارکوونکي وايي، په ورځ کې یواځې یو وخت گليي خوړل د بشپړې ورځې لپاره د بدن اړتیا وړ ویتامین سي بشپړوي.

دوی وايي په گليي کې غوړ، مالګه او قندي ډېره کمه ده.

گليي کې کولین نومي مواد په کافي اندازه شته، چې د اعصابو روغتیا او ودې لپاره اړین دي په داسې حال کې چې عصبي حجراتو په بېرته رغولو کې مهم رول لوبوي. په گليي کې شته کولین نومي مواد د اعصابو پر روغتیا او ودې مثبت اغیز لري او دغه راز دغه مواد د اعصابو اوږد مهاله حافظې په غوره کولو کې هم مرسته کوي.

یوې څېړنې کې ویل شوي، چې د گليي خوړل د وينې شریانونه خوندي ساتي. روغتيايي څېړنې وايي د زړه په شریانونو کې شته پروټین کله، چې ځینو ځانګړو

گليي د هېواد په ډېرو ولایتونو کې کرل کېږي، خو د ختیخ زون په دوو ولایتونو «لغمان او ننگرهار» کې بیا د گليو تولید او کرکېله، ښې پایلې لري. لغمان، چې د افغانستان د سبو د پلازمېنې په نوم شهرت لري د ورځې سلګونه موټره سابه مرکزي ولایتونو په ځانګړې توګه کابل ته صادروي.

لغمان کې د گليي ترڅنګ یو شمېر نور سابه لکه «ښلۍ، رومي بانجان، تور بانجان، بادرنګ، کدو، کدوګګ، پالک، پیاز، کچالو، ګندنه، کرم، کاهو، شلغم، ملي سرخګ، سپین ملي او ترابي» هم په پراخه کچه کرل کېږي خو سربېره د گليو کرکېله او تولید د پام وړ دي.

د لغمان ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس محمد جمیل خوشحال وايي، چې سړکال ددې ولایت په یو زر او ۲۵ هکتاره ځمکه گلپیان کرل شوي، چې یو هکتار څخه یې ۲۲ ټنه حاصل په لاس راځي. د ښاغلي خوشحال په خبره سړکال د گليو د حاصلاتو ټولیزه کچه ۲۲ زره او ۵۵۰ ټنو ته رسېږي، چې نږدې درې زره او ۷۵۰ کسانو ته په دې برخه کې د کار زمینه برابره شوې ده. د دغه ولایت تولید شوي گلپیان د پلازمېنې کابل ترڅنګ، خوست، غزني، وردګ، پروان، کاپیسا، لوګر او پکتیا ولایتونو ته هم لیږل کېږي او په منځنۍ کچه یو ټن گليي په ۱۲ زره افغانۍ پلورل کېږي.

د لغمان ګاونډ ننگرهار کې هم په پراخه کچه د گليو کرکېله کېږي.

د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ سرپرست رییس محمد ضمیر بهسودي بزګر اوونیزې ته وویل: «ننگرهار کې تېر کال په دوه زره او ۲۶۷ هکتاره سیمه کې گلپیان کرل شوي و، چې د تولید کچه یې پنځه زره او ۴۹۷.۴ متریک ټنه وه، خو سړ ۷۹۱ هکتاره ځمکه کې گلپیان کرل شوي دي.»

د ننگرهار په ټولو ولسوالیو کې د گليو کرکېله کېږي خو «چپرهار، کوزکونر، ګوشته، کامه، غني خېل، بټي کوټ، دره نور، رودات، بهسود او سره رود» ولسوالیو کې بیا د گليو کرکېله تر نورو هغو پراخه ده او ۵۷۰ کسان په نېغه په دې برخه کې

په کار بوخت دي. د ننگرهار تولید شوي گلپیان بغلان، پروان، تخار، جوزجان، پکتیا، خوست، لوګر او پلازمېنې کابل ته صادريږي.

ختیخ زون کې څو ډوله گليي کرل کېږي، چې سیمه ییز نومونه یې گرمه او سرده ده، خو ددې زون ډېری بزګران بیا د گلپیانو سرده ډول ډېر خوښوي او کري.

د هېواد د ختیخ زون ډېرې سیمې د سبو کرکېلي او تولید لپاره ښه او مناسب ځای دي، په همدې موخه ددې سیمې ډېری بزګران په پراخه کچه سابه کري او له همدې لارې خپل ورځنۍ اړتیاوې پوره کوي.

پایان جنجال هابر سر آب در یک روستا؛ از ضایعات میلیون‌ها متر مکعب آب در فراه جلوگیری شد

جهان مرتضی

انگور، مربای سیب، مربای زردک، مربای آلو، تولید می‌کند و به نرخ‌های مختلف در بازارهای محلی می‌فروشد. او ماهانه پنج هزار افغانی از فروش این محصولات خود به دست می‌آورد.

مریم آموزش‌هایی را که در بخش تولید و پروسس مواد غذایی دریافت کرده بود به ۱۵ خانم دیگر در روستای‌شان در میان‌گذاری کرد تا تمام آن‌ها ۴۸ وسیله و ابزار پروسس مواد غذایی را دریافت کردند و در خانه‌های‌شان برای آن‌ها آموزش داد. همه‌ی این محصولات و سبزیجاتی را که از گلخانه‌های‌شان به دست می‌آوردند ترشی، مربا و چینی می‌سازند و درآمد خوبی دارند.

مریم می‌گوید: «در زنده‌گی ما تغییرات زیادی آمده از پولی که به دست می‌آورم همه آن را خرج تحصیل، خوراک و پوشاک فرزندانم می‌کنم مرضیه دخترم حالا به پوهنتون می‌رود و پوهن‌جی زراعت را می‌خواند، ماهانه سه هزار افغانی مصرف دارد، دیگر طفل‌هایم مکتب و مدرسه می‌رود و یک زنده‌گی خوش و راحت داریم، از پروژه بسیار خوشحال استیم که به ما زمینه کار را فراهم کرده تا دیگر محتاج نباشیم ما از پروژه می‌خواهیم که برای ما یک پروسس‌سنتر جور کند تا تمام خانم‌هایی که در این روستا هستند، مصروف کار شوند و به کشت حلال رو بیاورند و به خاطر فروش محصولات ما، مارکیت خوب برابر کند.»

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري یک پروژه مبتنی بر تصمیم شوراهای است که در راستای کاهش کشت کوکنار در ولایت‌های ننگرهار، بادغیس و فراه فعالیت می‌کند. هدف آن بهبود اقتصاد محلی دهقانان، خانم‌های بی‌بضاعت و خانواده‌های زراعت‌پیشه از طریق تولید و ترویج محصولات زراعتی با ارزش است.

فعالیت‌ها و کارکردهای پروژه CBARD در ولسوالی پشت‌رود ولایت فراه

- ساخت ۲۶ تقسیم‌کننده آب در قریه‌های فیض‌آباد، نرمکی، برنگ‌توت و زیرجوی دوکین،
- ایجاد ۱۲ ساختمان تولیدی کمپوست،
- ساخت ۱۶ کُشم‌خانه در روستای گنهکان و برنگ‌توت،
- ساخت ۱۹۳ جریب باغ انار و انگور و توزیع ۱۶ بسته‌ی وسایل باغداری،
- ایجاد ۵۴ گل‌خانه بزرگ و توزیع ۱۳ بسته‌ی وسایل گل‌خانه‌داری به مستفیدشونده‌گان،
- ساخت ۵۸ گل‌خانه‌ی کوچک برای خانم‌ها و توزیع ۱۳ بسته‌ی وسایل گل‌خانه‌داری به آنان،
- ساخت نه گل‌خانه تجارتی الویه‌را،
- خدمت‌رسانی به ۸۸۲ تن که ۲۴۳ تن‌شان خانم‌اند،
- توزیع بسته‌های پروسس مواد غذایی به ۷۰ خانم که هر بسته شامل ۴۸ وسیله است
- و توزیع تخم‌های اصلاح‌شده و کود کیمیایی به مستفیدشونده‌گان پروژه.

به خوردن نداشتیم، بسیار روزهای تلخ را سپری کردیم، ولی از زنده‌گی کردن ناامید نشدم، مبارزه کردم. همه مردم در روستای ما کوکنار کشت می‌کردند و تمام زن‌ها می‌گفت فایده کوکنار زیاد است و من هم در یک جریب زمین که داشتم کوکنار کشت کردم، تا بتوانم پول بیش‌تر به دست بیاورم.»

مریم نوریه بنا بر این که شوهرش دارای معلولیت است، مشکلات اقتصادی‌ای که داشت از طرف رییس شورا شناسایی شد و به پروژه «CBARD» به صفت مستفیدشونده معرفی گردید که بعد از چند دوره آموزش در بخش‌های ایجاد سیستم‌های باغداری مدرن، گل‌خانه‌های تجارتی، باغچه‌های خانه‌گی کوچک، بازاریابی برای محصولات زراعتی با ارزش، بلند بردن سطح آگاهی دهقانان و تولید و پروسس مواد غذایی از طرف پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی داده شده است.

یک سال قبل از طرف پروژه، یک گلخانه کوچک خانه‌گی به مساحت ۶۰ متر مربع برای مریم نوریه داده شد که سالانه چهار فصل از این گلخانه حاصل می‌گیرد. در فصل اول بادنجان رومی کشت کرد که در دو ماه به حاصل آمد و ۱۰۰ سیر حاصل گرفت که هر سیر آن را در بدل ۲۰۰ افغانی در بازارهای محلی فروخت. این گونه، ۲۰ هزار افغانی درآمد کرد.

در فصل دوم بادرنگ کشت کرده بود که در ۴۰ روز به حاصل آمد. ۱۰۰ خریطه که هر خریطه ۱۰ کیلو می‌باشد، و هر خریطه را ۲۰۰ افغانی فروخت و ۲۰ هزار افغانی پول به دست آورد. در فصل سوم مرچ کاشت و ۵۰ سیر حاصل گرفت، از آن ۱۳ هزار افغانی به دست آورده و در فصل چهارم باز می‌خواهد که مرچ کشت کند، از سبزیجاتی که در گلخانه‌ی خود کشت می‌کند در مصرف روزانه‌اش نیز استفاده می‌کند.

مریم نوریه بعد از چند دوره آموزش درباره پروسس مواد غذایی که شامل ساخت مربا، آچار، چینی، از طرف پروژه ۴۸ وسیله‌ی پروسس مواد غذایی دریافت کرد. او محصولاتی را که از گلخانه کوچکش جمع می‌کند، به خاطر گرمی هوا آن را خیار شور، رب انار، رب بادنجان رومی، شیریه‌ی

جریب زمین زراعتی مردم آماده کشاورزی شده و از ضایعات میلیون‌ها متر مکعب آب جلوگیری شده است. آب کافی برای کشت‌وکارشان می‌رسد، در گذشته یک فصل از زمین‌های‌شان حاصل می‌گرفتند و حالا سه فصل گندم، جواری، ماش، جو، تربز و سبزیجات کشت می‌کند.

حالا هیچ زمین زراعتی دهقانان به خاطر کمبود آب از کشت‌وکار باز نمی‌ماند.

مردم و دهقانان از ساخت این تقسیم‌کننده آب بسیار خوش‌اند که تمام زمین‌های‌شان می‌شود. جنجال‌ها بر سر تقسیم آب دیگر وجود ندارد و برای دهقانان سهولت زیاد ایجاد شده است. هر دهقان می‌تواند بدون بیل و کلنگ در ظرف چند ثانیه، جهت آب را به زمین‌هایش تغییر بدهد.

مریم نوریه یکی از خانم‌های است که در ولسوالی پشت‌رود روستای «گنهکان» زنده‌گی می‌کند. ۳۵ سال دارد و ۸ فرزند (۴ دختر ۴ پسر). او داستان زنده‌گی خود را چنین حکایت می‌کند: «شوهرم معیوب [دارای معلولیت است] است نمی‌تواند کار کند، اعضای خانواده‌مان ۱۰ نفر است تنها نان‌آور خانواده خودم استم در روستای ما کار کردن برای خانم‌ها ننگ است در خانه‌های مردم کار می‌کردم، بسیار مشکلات زیادی اقتصادی داشتم طفل‌هایم از درس و تعلیم دور بودند، همه در خانه قالین‌بافی می‌کردند و بعد از دو ماه یک هزار و ۲۰۰ افغانی از قالینی که بافته بودیم، پول به دست می‌آوردیم.»

«خودم در خانه‌های مردم گندم‌پاکی می‌کردم روزی یک سیر گندم برایم می‌دادند، آرایشگاه داشتم اما، نمی‌توانستم خرج و مصرف روزمره‌ی طفل‌هایم را پیدا کنم، حتا مجبور شدم در زمین‌های مردم روزمزد گندم درو کنم، این کار از توانم بالا بود، زحمت می‌کشیدم کار می‌کردم تا دوست و اقارب‌مان خبر نشوند که ما نان به خوردن نداریم، با تمام این مشکلات ۵۰ هزار افغانی جمع کردم و یک جریب زمین خریدم و به خاطر احاطه زمینم، همراه طفل‌هایم کشت می‌زدم، به خود خانه ساختیم و از خانه‌های مردم رهایی پیدا کردیم، مشکلات زیادی را دیدیم، حتا چند شب و روز طفل‌هایم گرسنه ماندند، نان

با اعمار یک تقسیم‌کننده آب در روستای «دوکین» ولسوالی پشت‌رود ولایت فراه از ضایعات میلیون‌ها متر مکعب آب و جنجال‌های که بر سر تقسیم آب بود جلوگیری شده است.

آب یک منبع حیاتی و اقتصادی برای کشت و زراعت است و بزرگ‌ترین چالش زراعتی در افغانستان کمبود آب کافی برای کشت زراعت و خطرات تغییرات اقلیمی خوانده می‌شود. کم‌بود کانال‌های آبیاری، بندهای آب‌گردان، دیوارهای محافظتی و تقسیم‌کننده‌های آب، باعث شده که زیادترین زمین‌های کشاورزی از کشت زراعت محروم شوند، پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت آبیاری و مالداري در روستای «دوکین» ولسوالی پشت‌رود ولایت فراه یک تقسیم‌کننده آب را در شش ماه به طور پخته و اساسی بازسازی کرده است.

ولسوالی پشت‌رود در ۲۸ کیلومتری شهر فراه موقعیت دارد و جمعیت آن در حدود ۴۰ هزار نفر است. ۸۰ درصد مردم در این ولسوالی مصروف زراعت و باغداری‌اند که بیش‌تر دهقانان این ولسوالی مصروف کشت گندم، جواری و دیگر محصولات زراعتی‌اند.

عبدالجبار رییس شورای محلی روستای «دوکین» می‌گوید: «قبل از این که این تقسیم‌کننده آب ساخته شود، ضایعات آب بسیار زیاد بود و مردم بسیار به مشکلات می‌توانستند که آب را به طرف زمین‌های‌شان جهت بدهند، یک روز پیش از نوبت آب دهقانان از جاهای دور خاشه و بوته و چُم جمع و خریطه‌ها را از خاک و ریگ پر می‌کردند تا به شکل سنتی بند بسازند و آب را به طرفی که می‌خواستند جهت حرکت بدهند و به این شکل میلیون‌ها متر مکعب آب ضایع می‌شد، و صدها جریب زمین دهقانان از کشت‌وکار زراعتی باز می‌ماند و هر ۱۰ روز بعد، نوبت آب می‌رسید و هر دهقان دو ساعت وقت داشت تا زمین‌هایش را آبیاری کند، شب و روز آب به نوبت بود، وقت نوبت آب هر دهقان که می‌رسید به تنهایی در داخل آب پایین می‌شد و بسیار به مشکلات و زحمت در وقت زیاد، بند را از یک طرف بسته و به زمین‌های خود جهت می‌داد، نیم زمین‌های دهقانان آبیاری می‌شد و نصف آن از آبیاری باز می‌ماند، چون وقت آن پره می‌شد. زمین‌های مردم مکمل آبیاری نمی‌شد، تمام کشت‌های مردم به خاطر نرسیدن آب می‌سوخت و همیشه جنگ و جنجال بر سر تقسیم آب وجود داشت.»

بنا بر ضایعات آب و نرسیدن آب کافی به زمین‌های دهقانان صدها جریب زمین را در این روستا، کشت‌های مضر (کوکنار)، می‌کاشتند. همه‌ی اعضای خانواده کار می‌کردند، اما درآمد آن نسبت به زیانی که به صحت اعضای خانواده می‌زد، چیزی اندک بود.

با اعمار و بازسازی تقسیم‌کننده‌ی آب، صدها

هوش در نباتات

تهیه‌کننده: اسدالله ذکریا، مدیر توسعه زعفران
ریاست غله‌جات

نباتات را می‌سنجد. پیچک باغی (**Glechoma hederace**) توجه نبات‌شناسان را به خود جلب کرده است.

این نبات همانطور که روی زمین می‌خزد، در دو بعد رشد می‌کند. هر جا که مناسب باشند، از ساقه زیر زمینی آن ریشه‌هایی به سوی زمین و ساقه‌هایی به سوی بالا پدید می‌آیند. وقتی نبات در خاک مرغوبی قرار گیرد، انشعاب و شاخ و برگ بیش‌تری تولید می‌کند. هم‌چنین، کتله‌هایی از ریشه پدید می‌آورد تا با سرعت بیش‌تری از خاک قطعه‌ای که در آن می‌روید، بهره‌برداری کند. اما هنگامی که این نبات خزنده در قطعه‌ی فقیرتری قرار می‌گیرد، با سرعت بیش‌تری انکشاف خود را به بیرون از آن قطعه، پیش می‌برد تا به هر نوعی از آن‌جا فرار کند.

در این حالت، ساقه‌ی زیر زمینی نبات نازک‌تر است و انشعاب کم‌تری دارد. این تغییر در الگوی رشد باعث می‌شود، ساقه‌های هوایی جدید دورتر از نبات والد شکل گیرند و در محیط تازه‌ای به جست‌وجوی مواد غذایی بپردازند. البته، میزان رشد فقط با کیفیت مطلق یک قطعه ارتباط ندارد، بلکه میزان مرغوبیت آن در مقایسه با قطعه‌های اطراف نیز برای نبات مهم است. در واقع، نبات قطعه‌ای را به عنوان قطعه مرغوب شناسایی می‌کند که دست کم دو برابر سرشارتر از قطعه‌های پیرامون باشد. اما پیش از این پاسخ‌های هوشمندانه، نبات باید بتواند کیفیت قطعه‌ای را که در آن می‌روید بسنجد.

دو پژوهشگر انگلیسی جینی را در نبات رشادی (**Arabidopsis**) کشف کرده‌اند که به ریشه‌ها این توانایی را می‌دهند که برای پیدا کردن قطعه‌های سرشار از نایت‌رت و نمک‌های آمونیم، خاک را بچشد. فرآورده این جین به ریشه‌ها امکان می‌دهد به جای جست‌وجوی تصادفی و پر هزینه، به سوی مواد غذایی رشد کنند. این دو پژوهشگر برای شناسایی جین‌هایی که ممکن است در این کار دخالت داشته باشند، جهش یافته‌های (**mutant**) گوناگونی از رشادی را پرورش دادند تا سرانجام جهش یافته‌ای را پیدا کردند که نمی‌توانست با توسعه ریشه‌های جانبی از ریشه‌های اصلی، به جست‌وجوی نایت‌رت بپردازد. به این ترتیب آنان جینی را کشف کردند که برای شناسایی نایت‌رات ضروری است.

ذایقه در نباتات

ریشه‌های نباتات می‌توانند رفتارهای هوشمندانه‌تری نیز از خود بروز دهند. در دانشگاه تگزاس، استنلی روکس و کوین توماس انزایمی به نام آپیراز را بر سطح ریشه‌ها کشف کردند که به آن‌ها توانایی می‌دهد در جست‌وجوی ATP تولید شده از سوی میکروارگانیسم‌های

می‌داد و بنا بر این، پاسخ دوری از سایه را برمی‌انگیزد. این نباتات نسبت به نباتاتی که زیر نور کامل خورشید رشد می‌کردند، رشد طولی بیش‌تری پیدا کردند. البته، اندازه رشد طولی به اندازه آفتاب‌پسندی نبات ارتباط دارد. نباتات صحرایی نسبت به نباتاتی که به طور معمول در سایه‌ی درختان جنگل رشد می‌کنند، رشد طولی بیش‌تری پیدا کردند.

فیتوکروم‌ها اغلب فعالیت پروتین‌کینازی را از خود نشان می‌دهند. این مالیکول‌ها با پیوند زدن گروه‌های فاسفیت به پروتین‌ها، فعالیت آن‌ها را تغییر می‌دهند. بر این اساس، آن‌ها با تغییر فعالیت پروتین‌هایی که در تنظیم جین‌ها دخالت دارند، بر فعالیت آن‌ها تاثیر می‌گذارند. جین‌های زیادی در نباتات شناخته شده‌اند که از راه فیتوکروم در پاسخ به نور تنظیم می‌شوند. البته، فیتوکروم‌ها بخشی از پاسخ‌های زیستی را از راه تغییرهایی در تعادل یون‌ها در حجره پدید می‌آورند.

فرار از سایه

نباتات برای دوری از چتری سایه‌انداز همسایه‌گان‌شان، می‌توانند به کارهای چشم‌گیرتری دست بزنند. برای مثال، نخل استیتل (**Socratea exorthiza**) ساقه‌ای دارد که مانند شخصی که عصا چوب زیر بغل دارد، بر ریشه‌های عصامانند نبات تکیه دارد و اغلب نیز بطور مستقیم با زمین تماس ندارد. نام معمولی این نبات نیز به همین ویژگی اشاره دارد. (واژه استیتل به معنای پایه و تکیه گاه است.) از این رو، این نبات استوایی را می‌توان نخل پایه‌دار نامید.

هنگامی که همسایگان نخل پایه‌دار بر مقدار نور دریافتی نبات تاثیر می‌گذارند یا به منبع غذایی آن دست درازی می‌کنند، نخل فرار را برقرار ترجیح می‌دهد و همه نبات به جایی جابه‌جا می‌شود که بسیار آفتابی است. برای این جابه‌جایی ریشه‌های تکیه‌گاهی جدید به سوی جای آفتابی رشد می‌کنند و ریشه‌های طرف سایه‌انداز شده آرام‌آرام می‌میرند. در این رفتار نبات، به خوبی هدف‌دار کار کردن را می‌بینیم.

در جست‌وجوی غذا

نباتات در جست‌وجوی مواد غذایی می‌توانند خاک پیرامون خود را ارزیابی کنند و به جاهایی سر بکشند که بهترین چیزها در آن جا یافت می‌شوند. دانشمندان به تازگی برای نباتات آزمون‌های هوشی را سامان داده‌اند که به کمک آن‌ها می‌توان دریافت نباتات در کندوکاو پیرامون‌شان تا چه اندازه‌ای خردمندانه کار می‌کنند. آنان با کاشتن نباتات در خاک نامتجانس، یعنی خاکی که قطعه‌های آن از نظر کیفیت مواد غذایی باهم تفاوت دارند، هوش

مقدمه

یکی از تفاوت‌های آشکار بین ما انسان‌ها (حیوانات) و خویشاوندان سبز رنگ دورمان، یعنی نباتات، حرکت و جابه‌جایی ما است. ما پذیرفته‌ایم که هوش را از روی کارها اندازه‌گیری کنیم، زیرا کارهایی که می‌کنیم می‌دهیم نشان می‌دهند که در مغز ما چه می‌گذرد. بنا بر این، چون نباتات خاموش و بی‌حرکت به چشم می‌آیند و در یک جا ریشه دوانده‌اند، زیاد تیز هوش و زرنگ به نظر نمی‌رسند. اما نباتات نیز حرکت دارند و به اتفاقات محیط خود پاسخ می‌دهند.

نباتات با حساسیت چشم‌گیری کم‌ازکم ۱۵ متغیر محیطی مختلف را پیوسته بررسی می‌کنند. آن‌ها می‌توانند این پیام‌های ورودی را پردازش کنند و با کمک دسته‌ای از مالیکول‌ها و راه‌های پیام‌رسانی، خود را برای پاسخ درست آماده سازند. بنا بر این، توان محاسبه‌گری نباتات بی‌مغز شاید به اندازه بسیاری از حیوانات با مغزی باشد که می‌شناسیم. ساقه در حال رشد می‌تواند با کمک اشعه‌های مادون سرخ، نزدیک‌ترین همسایه‌های رقیب خود را حس کند و پی‌آمد کارهای آن‌ها را پیش‌بینی کند و اگر لازم باشد، به شیوه‌ای از رخ‌دادن آن پی‌آمدها پیش‌گیری کند.

برای مثال، هنگامی که همسایه‌های رقیب به نخل (**Stilt**) نزدیک می‌شوند همه نبات به ساده‌گی جابه‌جا می‌شود. رایزوم برخی نباتات علفی با انکشاف به سوی بخش بدون رقیب و یا مملو از مواد غذایی، جای زنده‌گی خود را بر می‌گزیند. زردپیچک که نوعی نبات پرازیتی است، طی یک یا دو ساعت پس از نخستین برخوردش با نبات میزبان، توانایی بهره‌برداری از آن را می‌سنجد. خلاصه، نباتات می‌توانند ببینند، بچشند، لمس کنند، بشنوند و بویوند.

دوری از سایه

ساقه در حال رشد می‌تواند با کمک نور مادون‌قرمز، نزدیک‌ترین همسایه‌های رقیبش را حس کند و پی‌آمد کارهای آن‌ها را پیش‌بینی کند و اگر نیاز باشد، به شیوه‌ای از رخ‌دادن آن پی‌آمدها پیش‌گیری کند. این فرآیندها را مالیکول‌هایی به نام فیتوکروم میانجی‌گری می‌کنند. فیتوکروم‌ها، گیرنده‌ها و حسگرهای نور در نباتات هستند. هر فیتوکروم از یک بخش دریافت‌کننده نور و یک بخش متحول‌کننده‌ی پیام تشکیل شده است.

بخش دریافت‌کننده نور ساختمان تتراپیرول دارد و از راه آمینو اسید سیستین به بخش متحول‌کننده که نوعی پروتین است، پیوند می‌شود. فیتوکروم در پاسخ به طول موج‌های گوناگون نور به شکل کارا و ناکارا درمی‌آید. شکل ناکارا «**Pr**» پس از جذب فوتون‌های سرخ به شکل کارا «**Pfr**» در می‌آید. «**Pfr**» که فوتون‌های مادون سرخ را بهتر دریافت می‌کند، در پاسخ به این طول موج‌ها به «**Pr**» دگرگون می‌شود.

ساز و کار فیتوکروم

در نور خورشید، نسبت نور سرخ به مادون قرمز نزدیک ۱/۲ است. اما در یک جامعه نباتی این اندازه کاهش می‌یابد، زیرا کلروپلاست عملیه ترکیب ضیایی، از جمله کلروفیل، نور سرخ را جذب می‌کنند. تغییر در نسبت نورسرخ به مادون قرمز شاخص قابل اطمینانی برای ارزیابی نزدیکی نباتات رقیب است. در جامعه‌های فشرده پرتوهای مادون سرخ که از برگ‌های نباتات بازتاب می‌یابند یا پراکنده می‌شوند، پیام روشن و منحصر به فردی است که از نزدیکی رقیبان آگاهی می‌دهد.

پس از درک نسبت پایینی از نور سرخ به مادون سرخ، نباتی که از سایه دوری می‌گزیند (نبات آفتاب پسند) بر رشد طولی خود می‌افزاید و اگر ترغندهایش کارگر افتند، جنبه‌های دیگر پاسخ دوری از سایه باعث سرعت گرفتن گل‌دهی و تولید پیش از زمان دانه می‌شوند تا بخت ماندگاری افزایش یابد. دانشمندان در آزمایشی گروهی از نباتات را در زیر فیلتری پرورش دادند که نسبت نور سرخ به مادون سرخ را کاهش

برنامه های ویژه ی وزارت زراعت برای رشد مالرداری در ۱۳۹۹

شفیق الله نوری

۱۷- در قسمت تست های لابراتوارهای تشخیص امراض حیوانی و در تولید واکسین های حیوانی افزایش رونما می شود که در نتیجه ۴۹ هزار سمپل آزمایش لابراتوارهای تشخیص امراض حیوانی مرکز و ۲۴ ولایت گرفته می شود و نیز دو میلیون واکسین مختلف حیوانی تولید می گردد، آقای وزیر می گوید: «ما در سال جاری بیشترین توجه خود را روی همین سه طرح نشخوارکننده گان کوچک، ماهی پروری و طرح لبنیات داشتیم و پروژه ها را هم طوری در نظر گرفته ایم که در هر ولایت یک - دو تا سه پروژه تطبیق می گردد و برای کوچی ها هم برنامه هایی را در نظر گرفته ایم.»

در همین حال مالداران در چندین سال پسین فعالیت های وزارت زراعت در بخش مالرداری را بسنده ندانسته، می گویند که امید است که در سال جاری بیش تر از سال های قبل توجه برای مالرداری صورت گیرد.

فضل احمد یک تن از مالداران ولایت کابل می گوید که فارم گاوداری دارد و از طریق وزارت زراعت در بخش تطبیق واکسین همکاری صورت گرفته است اما بسنده نیست: «اگر وزارت زراعت در قسمت تهیه دواها و راهنمایی های و ترنری برای ما همکاری بیش تر کند، بسیار خوب می شود چون در بازار دوا بی کیفیت و با قیمت بلند زیاد است که نتیجه خوب نمی دهد.»

حاجی عبدالغفور یک تن از مالداران قلعه ناظر ولایت کابل می گوید: «دولت باید واردات شیرهای بی کیفیت و پودری را از خارج محدود کند که تولید محصولات لبنی افغانستان رشد کند، زمانی که از خارج محصولات لبنی بی کیفیت می آید به قیمت ارزان فروخته می شود و اگر ما هم محصولات مان را به همان قیمت بفروشیم ضرر می کنیم.»

مختار محسنی رییس صحت حیوانی وزارت زراعت می گوید: «این پلان بر اساس نیازهای اساسی مالداران در سراسر کشور و نظر سنجی از آن ها طرح گردیده که تا حد زیادی پاسخگوی نیازهای اساسی مالداران در بخش های مختلف می باشد.»

از آنجایی که بیشترین محصولات لبنی و ماهی مورد نیاز افغانستان وارداتی می باشد، بنا در سال جاری بیشترین توجه وزارت زراعت هم در این بخش ها مبذول گردیده است که این می تواند تا حد زیادی در رسیدن به خودکفایی کشور در بخش تولید محصولات حیوانی کمک کند.

۱۳- کمپاین اجرای مرحله اول و دوم برنامه کنترل کهنه برای جلوگیری از انتشار بیماری تب کانگو (CCHF) در ۳۸۸ ولسوالی در سطح کشور،

۱۴- تطبیق واکسین طاعون حیوانات نشخوارکننده کوچک بز و گوسفند (PPR) بر سه میلیون و ۱۲۲ هزار و ۲۱۰ بز و گوسفند، در ۳۸۸ ولسوالی سطح کشور،

۱۵- قرارداد تعهدات صحتی و ترنری با ۲۵ ولایت ۱۵۸ کلینیک حیوانی از طریق مسوولان مرکز و ولایات صحت حیوانی عقد قرارداد دستورهای صحتی و ترنری (راپوردهی و نمونه گیری امراض) به خاطر آگاهی از وضعیت شیوع بیماری ساری حیوانی و امراض مشترک انسان و حیوان، که به تعداد ۲۵ هزار ورق گزارش وضعیت امراض و یک هزار و ۸۰۰ سمپل را به لابراتوار تشخیص امراض حیوانی ارسال می کنند،

۱۶- تجهیز، تکمیل و ایجاد تقویت سیستم سرتیفیکیت صحتی و ترنری به شکل الکترونیک در بندرهای رسمی و میدان های هوایی کشور با مرکز ریاست صحت حیوانی ایجاد سیستم گزارش دهی الکترونیک به سطح پنج زون به طور آزمایشی و خریداری تجهیزات لابراتواری،

ملی و مورد لبنیات،

۸- بلند بردن ظرفیت ۵۰۰ نفر و حمایت تخنیکی در بخش های ماهی پروری در ولایات ننگرهار، بلخ، پنجشیر، هرات، قندهار. همچنین راه اندازی برنامه های آموزشی در بخش لبنیات و اصلاح نسل در ولایات لغمان، میدان وردک، پکتیا، غزنی، کابل، کنر، هلمند، تخار، بدخشان و کاپیسا،

۹- ایجاد چهار فارم تکثیری و ترویجی ماهی پروری گرم آبی و سرد آبی در ولایت پنجشیر، ننگرهار، بامیان و بلخ، ۱۰- بلند بردن سطح آگاهی مالداران کوچی و مقیم در ولایات ارزگان، فراه، نیمروز، بادغیس، غور، بامیان، دایکندی، سرپل، جوزجان، فاریاب، تخار بدخشان، کندز، بغلان، لغمان، سمنگان، کاپیسا، خوست، پروان، کنر و نورستان برای یک هزار نفر،

۱۱- اعمار احاطه چهار هزار و ۳۰۰ متر دیوار فارم بینی حصار جهت حفاظت از فارم، همچنین احیای ذخیره آب آشامیدنی حیوانات در فارم بینی حصار،

۱۲- دو نوع واکسین بروسلوز در ۲۵ ولایت که در نتیجه یک میلیون و ۶۸۷ هزار حیوان گوساله، بزغاله و بره عاری از بیماری بروسلوز خواهد شد،

مسوولان ریاست عمومی خدمات مالرداری و صحت حیوانی می گویند که ۲۰۰ میلیون افغانی بیش تر از سال قبل برای سکتور مالرداری در پلان مالی سال آینده در نظر گرفته شده است.

شکرالله وزیری سرپرست ریاست خدمات مالرداری می گوید: «سال قبل ۱۰۰ میلیون افغانی برای ریاست صحت حیوانی و خدمات مالرداری اختصاص داده شده بود ولی؛ خوشبختانه امسال ۲۰۰ میلیون افغانی برای سه طرح منظور شده ریاست خدمات مالرداری که از طرف شورای عالی اقتصادی منظور شده بود اختصاص داده شده که از لحاظ اهمیت طرح اول ما نشخوارکننده گان کوچک است که تقریباً ۱۲۰ میلیون افغانی اختصاص داده شده و طرح دوم ما طرح ماهی پروری است که ۴۵ میلیون اختصاص داده شده و طرح سوم ما طرح لبنیات است که ۳۵ میلیون افغانی برایش اختصاص داده شده است که مبلغ ۱۰۰ میلیون افغانی دیگر آن در بخش های انکشافی خارج از طرح در بخش خریداری خوراکه، تجهیزات، ادویه و سامان آلات به مصرف می رسد.»

که عمده ترین برنامه های ریاست عمومی صحت حیوانی و خدمات مالرداری در سال مالی ۱۳۹۹ شامل فعالیت های ذیل می باشد:

۱- اعمار ۳۰ ذخیره ی آب، آب گردان، بند محافظتی در چراگاه ها برای حیوانات، ۲- احیای مجدد فارم های گوسفند و بز در ولایت های بلخ و بغلان، ۳- ایجاد شش مرکز القاح مصنوعی، در ولایت کابل دو - دو مرکز در کنر، و یک مرکز در ولایت های هلمند، تخار و بدخشان، ۴- بلند بردن سطح آگاهی هزار نفر مالداران کوچی باشنده ی ولایت های ارزگان، فراه، نیمروز، بادغیس، غور، بامیان، دایکندی، سرپل، جوزجان، فاریاب، تخار بدخشان، کندز، بغلان، لغمان، سمنگان، کاپیسا، خوست، پروان، کنر و نورستان، ۵- اعمار و تجهیز مراکز جمع آوری و سردکننده ی شیر در پنج ولایت (کاپیسا، میدان وردک، لغمان، پکتیا و غزنی) و تجهیز لابراتوار تجزیه و تحلیل خوراکه ی حیوانی در مرکز،

۶- ساختن ۱۵ ذخیره «سایلیج» به ظرفیت پنج متریک تن همراه جنراتورهای آن و ترویج آن در ولایات لوگر، خوست، قندهار و پکتیکا.

۷- ایجاد مورد تخنیکی مالرداری به سطح

دهقان

Public.relation@mail.gov.af

www.mail.gov.af

Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

@MAIL_AF

۰۷۴۸۰۰۹۱۳۷

۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰

نشانی برقی:

وبسایت:

فیس بوک:

تویتر:

شماره های تماس:

توزیع: شبکه زنگ صبح - ۰۷۴۴۰۲۱۹۵۲

صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری

(۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰ - akbar_rostami10@yahoo.com)

مدیر مسوول: حبیب بجزاد ۰۷۰۶۷۹۸۱۴۴ - ha.behzad@gmail.com

سر دبیر: نورالعین

ویراستاران: جمعه گل اشرفی و ظفر شاه رویی

مدیر خبر: گیتی محسنی

گزارشگران: شجاع الحق نوری، حشمت الله حبیبی، نعیم رضایی، شفیع الله نوری، عوض علی مهدوی و عبدالواسع خانزاده

برگه آرای: نذیر احمد دستگیرزاده

آدرس: جمال مینه، کارته سخی، کابل، افغانستان

به جز گزارش ها و سخن دهقان، مسوولیت متباقی مقاله ها به نویسندگان آن بر می گردد.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د ۱۳۹۹م کال دورې له ۲ تر ۵مې نېټې پورې د بزگر مېله او د پسرلني کرنيزو محصولاتو پنځه وېشتم نندارتون د کابل په بادام باغ کې په لاره اچوي.

توليدې او خدماتي شرکتونه نندارې ته دخپلو محصولاتو د وړاندې کولو او د غرفې داخډ په پار له دغو شمېرو سره اړیکه ونیسي.

۰۲۰۲۹۲۲۴۴۰/۰۷۸۱۹۸۰۱۸۰

agfair@mail.gov.af

یلونه:

غوښتنې مو د ۱۳۹۸م کال د کب له ۲۴مې وروسته نه منل کېږي.

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ میله دهقان ویست و پنجمین نمایشگاه محصولات زراعتی را از ۲ تا ۵ حمل ۱۳۹۹ در بادام باغ کابل برگزار می کند.

شرکت های تولیدی و خدماتی برای نمایش محصولات شان و برای اخذ غرفه به این شماره ها در تماس شوند.

۰۲۰۲۹۲۲۴۴۰/۰۷۸۱۹۸۰۱۸۰

agfair@mail.gov.af

یاد آوری:

در خواست ها بعد از ۲۴ حوت ۱۳۹۸ پذیرفته نمی شود.

میدان وردگ کې د اوبولگولو شپږ پروژې پلي شوي دي

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت له خوا په روان لمريز کال کې د میدان وردگ ولايت په مرکز او چک ولسوالۍ کې د اوبولگولو شپږ پروژې پلي شوي او گټې اخيستنې ته سپارل شوي دي.

د میدان وردگو ولايت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رييس وليد احمد تسلي وايي، چې د اوبولگولو دغه پروژې ددې ولايت په مرکز میدان ښار او دغه راز چک ولسوالۍ کې د ۸۴ ميليونه افغانيو په لگښت پلي شوي دي. د میدان وردگ د کرنې رييس وويل: «د میدان وردگو ولايت په مرکز میدان ښار او ددې ولايت په چک ولسوالۍ کې د اوبولگولو شپږ پروژې پلي شوي، چې درې پروژې يې په مرکز میدان ښار او درې نورې يې په چک ولسوالۍ کې دي».

د میدان وردگو ولايت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رييس وليد احمد تسلي وايي، چې د اوبولگولو دغه پروژې ددې ولايت په مرکز میدان ښار او دغه راز چک ولسوالۍ کې د ۸۴ ميليونه افغانيو په لگښت پلي شوي دي.

د میدان وردگ د کرنې رييس وويل: «د میدان وردگو ولايت په مرکز میدان ښار او ددې ولايت په چک ولسوالۍ کې د اوبولگولو شپږ پروژې پلي شوي، چې درې پروژې يې په مرکز میدان ښار او درې نورې يې په چک ولسوالۍ کې دي».

د ښاغلي تسلي په خبره په دغو پروژو کې د میدان وردگو ولايت

Joye Asp
34°22'19", 68°49'45", 2132.0m
14/05/2019 02:13:11 PM

د بزگرانو د اړیکو مرکز

گرانو بزگرانو؛

۱۵۰ وړيا شمېرې سره اړیکه ونیسئ او د کرنې له کارپوهانو سره خپلې ستونزې شریکې کړئ، ستاسو د ستونزو هوارولو په پار به ډېر ژر تاسو ته ځواب درکړل شي.

۱۵۰

